

Uusi panostajalaki voimaan 1.9.2016

Nykyinen panostajia koskeva lainsäädäntö korvataan panostajalalla (423/2016) ja asetuksella panostajien pätevyyskirjoista (458/2016), joissa säädetään muun muassa panostajan pätevyyskirjoista, niiden myöntämisestä, voimassaolosta, peruuttamisesta, oikeudesta räjähteiden käsittelyyn ja panostajarekisteristä. Panostajia koskevan lainsäädännön muuttumisen yhteydessä muuttuu myös valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (644/2011). Uudistukset muuttavat panostajalainsäädännön ajankohdaksi, perustuslain vaatimukset täyttäväksi kokonaisuudeksi, joka yhdistää työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden näkökohdat.

Aikaisemman kolmen luokan sijaan panostajien pätevyyskirjoja ovat jatkossa nuorempi panostaja, vanhempi panostaja, ylipanostaja sekä uusina luokkina tehosteräjäyttäjän ja räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirjat. Samassa yhteydessä muuttuvat myös eri pätevyysluokkien työkokemusvaatimukset.

Uudessa lainsäädännössä tehosteräjäyttäjän pätevyyskirja erotetaan omaksi kokonaisuudekseen, koska tehosteräjäyttäjien työt eroavat muista räjäytystöistä. Myös koulutuksiin liittyvät vaatimukset ovat erilaiset. Aiemmin tehosteräjäytyksiä tehneille panostajille voidaan myöntää pätevyyskirja, mikäli he täyttävät työkokemusvaatimuksen.

Nuoremman panostajan pätevyyskirja voi koskea henkilön työkokemuksen mukaisesti myös tiettyä, määriteltyä työtä, kuten esimerkiksi raivausräjäytyksiä, hyydepatorräjäytyksiä, laboratorioräjäytyksiä tai rakenteiden räjäytyksiä.

Vanhemman panostajan pätevyyskirja vastaa jatkossa nykyistä panostajan pätevyyskirjaa. Ylipanostajan pätevyyskirja vastaa nykyistä ylipanostajan pätevyyskirjaa. Vanhemman panostajan ja ylipanostajan pätevyyskirjat rajataan maanpäälliseen tai maanalaiseen työhön. Koulutuksensa ja työkokemuksensa mukaisesti henkilö voi hakea näitä molempia.

Räjäytys- ja louhintatyömaiden valvontaan vaikuttava muutos on räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirja. Vastuuhenkilöllä on oikeus räjähteiden käsittelyyn kuten

muillakin pätevyyskirjan haltijoilla, mutta vastuuhenkilön tehtävä painottuu räjäytysten suunnitteluun ja johtamiseen. Vastuu räjäytystyön johtamisesta asutulla alueella on jatkossa räjäytystyön vastuuhenkilöllä. Henkilöt, joilla uuden asetuksen voimaan tullessa on ylipanostajan pätevyyskirja ja riittävä työkokemus, saavat räjäytystyön vastuuhenkilön pätevyyskirjan, kun he ovat suorittaneet siihen liittyvän kuulustelun viimeistään 31.12.2019.

Työsuojeluviranomainen myöntää luvat ja pitää rekisteriä luvanhaltijoista

Panostajan pätevyyskirjat myöntää ja peruuttaa työsuojeluviranomainen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue. Lisäksi lupaviranomainen pitää rekisteriä pätevyyskirjojen haltijoista sekä valvoo järjestettäviä panostajakursseja ja peruskurssin jälkeen suoritettavia kuulusteluja. Kurseista on tehtävä ilmoitus, ja kuulustelussa on käytettävä lupaviranomaisen hyväksymää asiantuntijaa.

Pätevyyskirja voidaan myöntää 20 vuotta täyttäneelle henkilölle viideksi vuodeksi kerrallaan, ja sen voimassaoloaika päättyy hänen täyttäessään 68 vuotta. Pätevyyskirjan saamiseksi henkilön on suoritettava panostajan kurssi ja siihen liittyvä kuulustelu sekä hankittava riittävä työkokemus. Kurssin ja työkokemuksen pituus määräytyvät sen mukaan, mitä pätevyyskirjaa henkilö on hakemassa. Lisäksi hakijan on täytettävä terveydellinen ja muu sopivuus työhön. Lääkärintodistuksen lisäksi hakijasta tehdään suppeamuotoinen turvallisuusselvitys.

Pätevyyskirjan haltijalla itsellään sekä poliisilla on velvollisuus ilmoittaa työsuojeluviranomaiselle, mikäli haltija ei ole enää sopiva työskentelemään räjähteiden kanssa. Myös työnantaja ja työterveyshuollon henkilöstö voivat ilmoittaa asiasta. Pätevyyskirja voidaan peruuttaa myös väliaikaisesti lyhyeksi määräajaksi tilanteissa, joissa edellytetään viranomaisten nopeaa reagointia yleisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Ennen 1.9.2016 myönnettyt pätevyyskirjat säilyvät voimassa edelleen, enintään kuitenkin 1.9.2021 saakka. Uusimisen yhteydessä nämä pätevyyskirjat vaihdetaan uusiin pätevyyskirjaluokkiin ja uudenmuotoisiin kuvallisiin lupakortteihin. Hakemuksen liitteenä on oltava kaksi kappaletta passikuvia.

